

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ УКРАЇНИ

Випуск 2

Матеріали

*Міжнародної науково-практичної конференції
“Правова держава та демократичне суспільство:
фактори розвитку та взаємодії”
м. Київ, МАУП, 14 квітня 2016 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2016

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 3 від 30.03.16)*

Редакційна колегія:

М. Н. Курко (голова), д-р юрид. наук, проф.;
М. Ф. Головатий (заступник голови), д-р політ. наук, проф.;
А. А. Ігнатченко (відповідальний редактор), канд. техн. наук;
О. В. Баєва, д-р біол. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
В. М. Воронін, д-р іст. наук;
М. Л. Головка, д-р іст. наук, проф.;
В. Б. Захожай, д-р екон. наук, проф.;
В. І. Литвиненко, канд. юрид. наук, доц.;
В. В. Рябцев, канд. техн. наук, доц.

*Матеріали подано в авторській редакції.
Відповідальність за зміст та орфографію матеріалів несуть автори.*

Проблеми модернізації України : [зб. наук. пр.] / МАУП. — К.: ДП
“Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 2: Матеріали Міжнародної наук.-практ. конф. “Правова держава
та демократичне суспільство: фактори розвитку та взаємодії”, 14 квітня
2016 р. / редкол.: М. Н. Курко (голова) [та ін.]. — 2016. — 448 с. : іл. — Бі-
бліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано тези учасників науково-практичних
конференцій з проблематики широкого кола аспектів процесу системної модерніза-
ції України.

Для науковців, громадсько-політичних діячів, студентів, а також усіх, хто
цікавиться розвитком Української держави і світовим досвідом проведення модер-
нізаційних процесів.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Лужанський М. В.

Президент України як суб'єкт адміністративного права з точки зору правоздатності, дієздатності та деліктоздатності 338

Мазійчук В. А.

Сучасний стан та детермінанти одержання неправомірної вигоди в агропромисловому комплексі України 340

Марван Мужер Хусейн

Методичні підходи до оцінювання ефективності інструментів маркетингових комунікацій банку 342

Невесенко Т. С., Фурса О. О.

Ресоціалізація та десоціалізація в аспекті розвитку правового суспільства 349

Падун Н. П.

Концепція управління за цілями в управлінні персоналом при формуванні правової держави 353

Посох О. С.

Мерчандайзинг торговельної діяльності як система організації торгівлі 356

Савченко Є. О.

Проблеми та перспективи реалізації інноваційної моделі розвитку в Україні 358

Тарасов С. А.

Актуальні проблеми дослідження міжнародних відносин в контексті процесів міжнародної інтеграції 361

Терещенков А. М.

Про правове регулювання процесів трудової міграції в Україні на основі міжнародних стандартів 366

Тищенко О. В.

Використання хмарних технологій в системі управління державними фінансами України 369

Третьяков В. М.

Про особливості європейської системи технічної експертизи продукції 372

Усамов У. Р.

Проблеми та необхідні передумови становлення демократичного суспільства в посттоталітарних державах: етапи демократичного процесу 375

Чаплай І. В.

Міжнародний досвід застосування елементів маркетингу у комунікаційній політиці держави 378

Шець Я. С.

Розвиток і становлення ідеї об'єднаної Європи 381

Ястремська Н. Є.

Основні засади управління конкурентоспроможністю банківських послуг 385

Алієв Ельчін Гюльоглан огли

Курдська проблема в міжнародних відносинах 388

Булава В. М.

Вдосконалення системи документообігу в Апараті Верховної Ради України 391

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ МОДЕЛІ РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ

Україна за технологічним рівнем і темпами інноваційного розвитку значно відстає від світових країн-лідерів. Реалізація інноваційної моделі розвитку здатна скоротити технологічне відставання за рахунок використання вітчизняного та світового науково-технічного й освітнього потенціалу і забезпечити прийнятний рівень конкурентоспроможності економіки України для її безболісної інтеграції в глобальний економічний простір на засадах, які відповідають національним інтересам. Тому потрібні радикальні зміни науково-інноваційної політики, орієнтовані на здобуття нових знань, розробку нових технологій, комерціалізацію інновацій і технологічну реструктуризацію всієї економіки.

На стан створення наукомісткої продукції впливає ситуація у сфері охорони інтелектуальної власності. Від ефективної системи охорони інтелектуальної власності залежить міцність інноваційної моделі розвитку України. Серед охоронних документів на права інтелектуальної власності найбільш розповсюдженими є патенти на винаходи. Патентно-ліцензійна діяльність охоплює в основному сектори споживчого попиту, в той час як на високотехнологічні сектори, що мають становити стрижень інноваційної діяльності, практично не поширюється. З загального обсягу ліцензійних договорів 32,0 % належать підприємствам з виробництва харчових продуктів і напоїв, 35,9 % — організаціям сільського господарства, 11,5 % — науковим організаціям. У 2006 р. було видано лише п'ять патентів на винаходи в сфері електроніки, що становить 0,003 % від загальної кількості правових охоронних документів [1]. У промислово розвинених країнах 80–95 % приросту ВВП припадає на частку патентів, “ноу-хау”. Сьогодні в світі діють понад 4 млн. патентів і винаходів, а прибутки від продажу ліцензій на запатентовані об'єкти становлять понад 100 млрд. дол. США [2].

Пасивність у сфері надання дозволу на використання об'єктів інтелектуальної власності зумовлена високим рівнем тінізації економіки. Оскільки інтелектуальний продукт є найвразливішим та найкоштовнішим об'єктом для крадіжок, то він потребує максимального законодавчого захисту. Спеціалісти вважають, що тільки правовими актами інтелектуальну власність захистити не можна, тому що “тіньова” економіка діє за межами правового поля. Необхідно запровадити дієвий механізм дотримання законів у цій сфері, сформувати ефективну систему охорони об'єктів права інтелектуальної власності, створити та забезпечити підтримкою загальний банк даних винаходів з регіональними філіями для полегшення пошуку необхідних для господарюючих суб'єктів нововведень; здійснити розбудову інноваційної інфраструктури, яка б забезпечила просування національної інноваційної продукції на світовий ринок.

Несформованість конкурентного середовища і поширення монопольних тенденцій на ринках України призводить до слабкої мотивації господарюючих суб'єктів до впровадження нових технологічних процесів і освоєння виробництва нових видів

продукції. Світовий досвід науково-технічного розвитку підтверджує той факт, що негативним чинником, який стримує науково-технічний прогрес, є низька заробітна плата. Застосування досягнень НТП вмотивоване, коли витрати на впровадження інновацій нижчі від зекономленої заробітної плати.

На початковому етапі формування ринкових відносин в Україні господарюючі суб'єкти надавали перевагу ціновим методам конкуренції за рахунок дешевої заробітної плати і сировини. Поки цей ресурс конкурентоспроможності не вичерпано, спостерігається низька вмотивованість до фінансування науково-технічних розробок. Зусилля державної інноваційної політики мають бути спрямовані на формування конкурентного середовища з метою стимулювання господарюючих суб'єктів до підвищення продуктивності праці, впровадження інноваційних продуктів, технічних розробок і технологій у виробництво. Суттєву роль тут відіграє економічна політика держави, яка за допомогою податкових важелів, системи санкцій, винятків, податкових і амортизаційних пільг стимулює впровадження нових технологій у виробництво та сприяє оновленню основного капіталу. З огляду на світовий досвід державного сприяння інноваційній діяльності, поширеним стимулом є надання податкових знижок, податкових кредитів, податкових канікул та амортизаційних пільг. Податкові вилучення можуть розраховуватись як відсоток від підтвердженого зростання витрат на наукові дослідження і сплачуватись готівкою або бути мобілізованими під гарантію держави для отримання позик у кредитних установах.

Ефективна реалізація інноваційного потенціалу передбачає формування розвиненої мережі об'єктів організаційно-технічної інфраструктури, яка здатна забезпечувати інноваційну діяльність на всіх етапах — від розробки нової ідеї до впровадження інноваційного продукту в масове виробництво. Основними елементами організаційно-технічної інфраструктури інноваційної діяльності є об'єкти загальної ринкової інфраструктури, що надають фінансово-кредитні, маркетингові, інформаційно-комунікативні, юридичні, освітні послуги тощо, і специфічні об'єкти інноваційної інфраструктури (технопарки, технополіси, інноваційні центри, інкубатори, консалтингові фірми), діяльність яких спрямовано на створення режиму найбільшого сприяння ефективній комерціалізації результатів інноваційної діяльності. Розбудова об'єктів інноваційної інфраструктури має за мету формування максимально сприятливих умов для розвитку наукомісткого виробництва, мінімізації часового розриву між науковою ідеєю та її матеріалізацією в масовому виробництві, нейтралізацію ризиків венчурного виробництва.

Ефективно функціонуючим елементом інноваційної інфраструктури в Україні є технопарки, які об'єднують потенціал університетів і науково-дослідних структур. Останнім часом технопарками виробляється 20 % інноваційної продукції. Розбудова інноваційних структур інших типів (інноваційних бірж, маркетингових, інжинірингових, консультативних і венчурних фірм тощо) знаходиться в Україні в зародковому стані і визначає необхідність стимулювання їх створення на державному та регіональному рівнях.

Для розвитку інноваційної діяльності на регіональному рівні, підтримки малого і середнього бізнесу доцільно створювати регіональні науково-промислові комплекси, інноваційні центри-інкубатори та інші форми альянсу “наука–виробництво”. Розвиток цих інноваційних структур потребує державної підтримки через цільове фінансування. Основними результатами діяльності вищезазначених структур має стати впровадження інноваційних технологій і створення інноваційної продукції, що є запорукою прискореного технологічного розвитку економіки України, її конкурентоспроможності та успішної інтеграції у світовий економічний простір.

Як правило, інноваційну модель розвитку обирають країни, які володіють високорозвиненим науковим потенціалом (Ізраїль, США, Фінляндія, Франція, Швеція, Швейцарія, Японія). Україна, виходячи з більшості наведених ознак, до таких країн не належить. Проте світова практика засвідчує можливість інноваційного розвитку за двома сценаріями.

Перший сценарій розвитку — як інноваційна модель індустріального суспільства — реалізується через збалансований розвиток фундаментальної і прикладної науки, освіти і наукомісткої промисловості і використовується розвиненими країнами, які знаходяться на постіндустріальному та інформаційному етапі розвитку (країни ЄС, США). Для суспільного устрою цих країн характерними є стабільна законодавчо-нормативна база, розвиненість конкурентних відносин і високий технологічний рівень суб'єктів господарювання.

Другий сценарій розвитку ґрунтується на прикладних дослідженнях, освіті та наукомістких галузях промисловості при значній ролі важелів державної політики. Досвід інноваційного розвитку Японії, Німеччини та Китаю свідчить про можливість застосування інноваційного розвитку індустріального суспільства за сценарієм “технологічного прориву”, під яким слід розуміти пріоритетний розвиток високотехнологічних галузей національної економіки, зокрема аерокосмічної, комп'ютерної, фармацевтичної, машинобудування, що дасть можливість реалізації не наздоганяльного, а випереджального розвитку [3]. На основі синтезованого впливу ринкових і державних важелів, використовуючи наявні конкурентні переваги, Україна може реалізувати стратегію інноваційного розвитку.

Реалізація інноваційної моделі розвитку в Україні потребує масштабного впровадження у виробництво науково-технічних досягнень, структурної перебудови економіки на користь високотехнологічних галузей, стимулювання виробництва і експорту конкурентоспроможної на світовому ринку наукомісткої продукції з високим рівнем доданої вартості, впровадження у виробництво ресурсозберігаючих, екологічно-безпечних технологій та запобіганні імпорту застарілих технологій.

З огляду на стан інноваційного потенціалу, траєкторія розвитку національної економіки ґрунтується на інтенсивному використанні традиційних факторів виробництва і не відповідає світовим тенденціям, тому що інноваційна детермінанта становить незначну частку. Кардинальні зміни в економічній політиці держави мають містити комплекс заходів як загального макроекономічного характеру, так і безпосередньо спрямованих на формування і запровадження інноваційної моделі розвитку, визначення особливостей національної інноваційної системи та чинників підвищення інноваційного потенціалу економіки України.

Джерела

1. Луссе А. В. Макроэкономическое равновесие и устойчивость экономического развития. — СПб.: СПбГУЭФ, 1998. — 110 с.
2. Паладій М. Інноваційний шлях розвитку українського суспільства потребує нової економічної стратегії [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://patent.km.ua>
3. Сіденко С. Соціально-економічний вимір сучасної глобалізації // Міжнародна економічна політика. — 2004. — № 1. — С. 85–88.